

ခုခံအင်္ဂါယူဂ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ
လီၢ်ခၢာ်သး
ကီၢ်သူလုၤ

www.knuhq.org

ခုခံအင်္ဂါယူဂ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ, အလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်ဆူ
“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျးသးမ့ၢ်ဒိၣ်” အမ့ၢ်နံၤ ဆၢက့ၤအလီၢ် (၇၃)ဝိတဝီ

၂၀၂၂ နံၣ်, လၢယုၤလံာ်(၅)သီ

တနံၤအံၤ မ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်ထီၣ် ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျးသးမ့ၢ်ဒိၣ် အမ့ၢ်နံၤ ဆၢက့ၤအလီၢ် (၇၃)ဝိတဝီန့ၣ်လီၤ. ခုခံအင်္ဂါယူဂ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖိာ်ကရၢ, ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ကညီဒီကလုာ် သးမ့ၢ်ဒိၣ် ခိၣ်န့ၢ်ဒီးသိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်, အဲၣ်ကလုာ်ပှၤပၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ယုာ်ဒီး ကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ လၢအိၣ်ဝဲလၢထံလီၢ်ကီၢ် ပူၤ ဒီးလၢထံချၢကီၢ်ချၢဝဲလၢာ် အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျးသးမ့ၢ်ဒိၣ် ဒီးကညီဒီကလုာ် လၢတၢ်ပၣ်ယုာ်မၤသကိးဒီးအတၢ်ဆိၣ်ထွဲကညီအတၢ်ပၢ်ဆၢလၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်အပူၤအယီၤလီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် “ကညီဒီကလုာ် အသးမ့ၢ်ဒိၣ်” အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲ (၂) ထံၣ် လၢ အမ့ၢ်ဝဲ,

- (၁) တၢ်ဒိတဒၢဒီးဆိၣ်ထီၣ်ကညီဒီကလုာ်အထံၣ်ကီၢ်သဲးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိဒီး
- (၂) တၢ်ဒိတဒၢ ကညီကမ့ၢ် ယုာ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိ အသးသမူ, အဟံၣ်အယီၤ ဒီးအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢ စုကဝဲၤတၢ်ပၢ်ဆၢ အိၣ်ထီၣ်ဝဲ အဆၢကတီၢ် ကညီကလုာ် ပှၤစိာ်စုကဝဲၤ ဒီး ပၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲ အါဖုအါကရၢန့ၣ်လီၤ. သနာ်က့ၤ, အန့ၣ်အဖါ မ့ၢ်မတၤလဲၣ်န့ၣ် ကညီဖိခဲလၢာ် သ့ၣ်ညါဝဲ လီၤတၢ် လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. လၢအလီၢ်အကျဲ, လၢအနူသဝီ ဒီးလၢအလီၢ်ကဝီၤဒဲၣ်န့ၣ် ဒိတဒၢလီၤက့ၤအသး, အဟံၣ် အယီၤ, အနူသဝီ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တဖၣ် အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အယီၤ, လၢခံန့ၣ်, ငံသိးဒီး ကညီ အတၢ်ပၢ်ဆၢ ကမ့ၢ်ဝဲ တဖုယီၤ ဒီး တမံၤယီၤ လၢကအိၣ်ဒီး တၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်ထီၣ် က့ၤ ကညီစိာ်စုကဝဲၤတဖၣ်ခဲလၢာ် ဆူ ကီၢ်သူလုၤသးမ့ၢ်ဒိၣ် တနံၤယီၤဖဲ တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်ထီၣ် “ကီၢ်သူလုၤ ပဒိၣ်” အမ့ၢ်နံၤဖဲ ၁၉၄၉ လၢယုၤထီၣ်(၁၄)သီန့ၣ်လီၤ.

သနာ်က့ၤ, ဖဲ ၁၉၅၆ ဒီကလုာ်ခိကရဲး လၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ မိကီၢ် (ဆိထံးကီၢ်ဆၣ် အပူၤ)ဖဲ လၢယုၤ (၂၆) သီန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျၢၤ ကီၢ်သူလုၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်အတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအကျိၤအကျဲတဖၣ် ဒီးတၢ်ကရၢ ကရိ ဒီးမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ ကီၢ်သူလုၤသးမ့ၢ်ဒိၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤအီၤ အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ငံန့ၣ်အသိး, မ့ၢ်နံၤလၢ တၢ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျၢၤက့ၤ ကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ် အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤက့ၢ်ဂီၤတဖၣ် ယုာ်ဒီး ဒုးယၤ အကျဲတဖၣ် အမ့ၢ်နံၤ ဖဲ လၢယုၤလံာ် (၅) သီန့ၣ် ခိၣ်န့ၢ်ခၢာ်စးတဖၣ် ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျၢၤက့ၤလဲ လၢအမ့ၢ် ကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ် အမ့ၢ်နံၤ ဒီးဘၣ်တၢ်စိာ်မူစိာ်ဂဲၤ ဒီးမၤလၢကပီၤအီၤ တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံ တဆိဘၣ် တဆိန့ၣ် ကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကိးဒီး ပာ်ပနီၣ်က့ၤအီၤ ငံအမ့ၢ် “ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျး သးမ့ၢ်ဒိၣ်” န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပစံးတွာ်လၢထးအသိး တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်ထီၣ် “**ကညီဒီကလုာ် အသးမ့ၢ်ဒိၣ်**” အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဒီတဒၢ ကညီဒီကလုာ် အထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် ကီၢ်စၢ်ဖိၣ် လၢအိၣ်ဒီး တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤသး ခွဲးယၢ် ဒီးတၢ်ထံသိးတုၤသိးန့ၣ်လီၤ. “**ကညီဒီကလုာ် အသးမ့ၢ်ဒိၣ်**” အံၤ အမူအဒါ အဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒ်သိးဒီး တၢ်ထီၣ်ဒါမၤတရီၤတပါ ဒီးတၢ်မၤ ဟးဂီၤကွၢ် ကညီဒီကလုာ် အထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ဒီးကညီထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူ သုတန့ၢ်တသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. “**ကညီဒီကလုာ် အသးမ့ၢ်ဒိၣ်**” အံၤ အမူအဒါအိၣ်ဝဲလၢ ကဘၣ်ဒီတဒၢဝဲ ကယံၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဒီးထီၣ်ဒါသးမိၤစိရီၤသန့ ဒီးမိၤစိရီၤတဖၣ် အတၢ်မၤအၢမၤနး, လၢတၢ်ဒွဲၣ်န့ၣ်ဒွဲၣ်သဝီ ဒီးတၢ်မၤသံမၤဝီဆူၣ်မဲၣ်ကဲၤမဲၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ ဒီးကညီဖိတဖၣ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၣ်ဒိၣ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ် ဒီးအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်သန့ဖိခိၣ် ဒီးကဲဘျူးဝဲလၢ ပုၤကိးကလုာ် ဒီး ဒီးလၢထံကီၢ် ဒီတဘျုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ထဲလၢကညီဖိတဖၣ်ကရၢ ဒီးလၢကညီတကလုာ်ဒီၤအဂီၢ်ဘၣ်. အယိ, ကလုာ်တစံး ဒီးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါတစံးန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ပဘၣ်ဖိၣ်လိာ်စု မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ် ခဲလၢၣ် လၢတၢ်ဒီတဒၢထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်လၢလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ် ခိၣ်န့ၣ်, သိၣ်န့ၣ် ဒီးအဲၣ်ကလုာ် ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ် ခဲလၢၣ်သ့ၣ်သုဒၢ လၢတၢ်ဒီတဒၢ ကညီဒီကလုာ် အထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်အသးသမူ ဒီးအစုလီၢ် ခိၣ်ခိၣ်အဂီၢ် ဒ် “**ကညီဒီကလုာ် အသးမ့ၢ်ဒိၣ်**” မ့ၢ်ပုၤဖိၣ်စုကဝဲပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိ လၢအကါဒိၣ်ဝဲအသိး ကညီထံဖိ ကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တဖၣ် အတၢ်ပၣ်ယုာ်ပၣ်ဂီၢ် လၢတၢ်ဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိး ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲၤမၤစၢၤန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်သပုၢ် ကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, ဒ် **ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ** ဒီးပဝဲကညီဖိတဖၣ် ပတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အခိၣ်သ့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၣ်ဒိၣ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ် ဒီးအိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢ ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်သန့ဖိခိၣ် လၢ ကဲဘျူးကဲဖိၣ်ဝဲလၢ ပုၤကိးကလုာ်ဒီးအဂီၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢပကဘၣ် ဖိၣ်လိာ်စု မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ် ဒီးတၢ်ကရၢကရိခဲလၢၣ်လၢဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါဝဲ သးမိၤစိရီၤ ဒီးကလုာ်ဒိၣ်စိ သန့ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဒီး ပပုၤကလုာ် ဒီးပထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ကလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ် ပကဘၣ်အိၣ်ဒီး ထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်သးပဒုၣ် ထီၣ်ဘိတဘိယုၤယိန့ၣ်လီၤ.

အယိ, လၢ **ကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ်** လၢအမ့ၢ် “**ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထူၣ်ဖျးသးမ့ၢ်ဒိၣ်**” အမ့ၢ်န့ၣ်အံၤ ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ကညီကလုာ် ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်န့ၣ် ဒီးပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢၣ် လၢသုကအိၣ်ဒီး ထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်သးပဒုၣ် ဒီးတၢ်စိၣ်မဲၣ်စိၣ်နါ လၢတၢ်ကစိၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးပုၤမၤ သကိးတၢ်တဖၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ဖဲလၢ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် မိၣ်ပကဟ်သ့ၣ် ဟ်သးလၢ တၢ်ကစိၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်တက့ၢ်. မိၣ်ပၢၢ်ဆၢအသး, တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ထံၣ် ဒီးတၢ်အဲၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်အသး ကမူဝဲဂဲၤဝဲလၢ ပသးပုၤ လၢပတၢ်ဂဲၤလိာ်သ့ၣ်ထီၣ် ပဘျုးပတီၢ် ဒီးလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ်လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲတစုန့ၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါသုကိးဂၤဒီးန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး
ကီၢ်သူလုၤ

*****